

**UCHWAŁA NR XXVIII.8.2021
RADY GMINY WIENIAWA**

z dnia 5 sierpnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378 oraz z 2021 r. poz. 1038), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218), Rady Gminy Wieniawa uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wieniawa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie w ciągu 14 dni od dnia opublikowania w Dz. Urz. Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy
Wieniawa

Grzegorz Lipiński

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE WIENIAWA
NA LATA 2021-2024
PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU**

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych przez następujące akty prawne:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.;
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218),
- 3) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803),
- 4) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- 5) ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- 6) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517 oraz z 2021 r. poz. 1023),
- 7) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534 i 1023),
- 8) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53),
- 9) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- 10) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969)
- 11) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245),

DOKUMENT OPRACOWANO ZGODNIE Z WYTYCZNYMI KRAJOWEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

WPROWADZENIE

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że zjawisko to występuje marginalnie, wyłącznie w patologicznych środowiskach, tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Przemocą w rodzinie jest jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 §11 kk. oraz innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być

zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020.

Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych na rzecz efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Podstawę Programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji działających w gminie (bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców) w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym zespołu interdyscyplinarnego, gminnego ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, powiatowego centrum pomocy rodzinie, Sądu Rejonowego w Przysusze i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają skuteczność takiego podejścia zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Cele, działania i zadania Programu mogą podlegać ewaluacji.

ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE WIENIAWA

Celem analizy zjawiska przemocy na terenie gminy Wieniawa jest zobrazowanie, jak na przestrzeni minionych lat kształtowała się dynamika tego problemu. W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie doszło do wielu zmian w szczególności legislacyjnych, które w znaczący sposób wpłynęły na modernizację działań ukierunkowanych na zatrzymanie przemocy domowej. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji służb i instytucji z zakresu przemocy w rodzinie, prowadzenie działań profilaktycznych stworzyło podatny grunt do podejmowania dalszych, skutecznych inicjatyw mających na celu zapobieganie przemocy domowej.

Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w art. 9a ust.2 wskazała podmioty, które zobowiązane są do stosowania procedury „Niebieska Karta”. Podmiotami tymi są przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia centrum usług społecznych, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i kuratorzy sądowi.

Z rozeznania w środowisku zauważamy, iż coraz więcej osób ujawnia problem przemocy domowej, współpracuje z instytucjami w celu zatrzymania kryzysu i dąży do poprawy jakości swojego życia. Z analizy dokumentacji „Niebieskich Kart” wynika, że pokrzywdzonymi są głównie kobiety i dzieci, a sprawcami mężczyźni, ponadto z przemocą często współwystępuje nadużywanie oraz uzależnienie od alkoholu lub innych używek.

Praca z rodziną, w której wystąpił problem przemocy, wymaga współpracy różnych podmiotów zajmujących się wsparciem osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W związku z przeprowadzoną analizą w obszarze problematyki przemocy w rodzinie, jak również dokonaną ewaluacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 w nowym Programie należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- 1) konieczność prowadzenia działań informujących o możliwości uzyskania wsparcia, a tym samym zwiększenia świadomości na temat przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy,
- 2) konieczność dalszego usprawniania współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) prowadzenie działań profilaktycznych poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- 4) dalsze podnoszenie kompetencji osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany na lata 2021-2024. Program jest spójny z ustawodawstwem krajowym oraz strategicznymi dokumentami obowiązującymi w gminie Wieniawa. Podstawą Programu jest zasada interdyscyplinarności, zakładająca że wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie dotkniętej problemem przemocy muszą być planowane i realizowane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji. Istotne znaczenie ma koordynacja działań i rzeczywista współpraca między instytucjami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie.

Założenia oraz cele Programu zostały określone zgodnie z wytycznymi zawartymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ponadto Program odpowiada zadaniom przypisanym gminom w ustawie z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawie z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej.

Odbiorcy Programu

Cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doświadczających przemocy domowej jak i ochronie ofiar tej przemocy. Zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Program kierowany jest do:

- 1) osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych,
- 2) osób stosujących przemoc w rodzinie (sprawców przemocy),
- 3) świadków przemocy w rodzinie,
- 4) pracowników instytucji i służb zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom doświadczającym przemocy,
- 5) społeczności lokalnej.

Analiza SWOT

Mocne strony: doświadczenie zawodowe, wiedza pracowników, współpraca z samorządem gminy, GKPiRPA,PN, efektywne działania pracowników instytucji, działanie Zespołu Interdyscyplinarnego współpraca z Sądem, Policją, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, silne więzi rodzinne, zaplecze techniczne do prowadzenia punktu konsultacyjnego

Słabe strony: mała aktywność organizacji pozarządowych, wstyd członków rodziny przed wyjściem z problemem na zewnątrz

Szanse: wzrost świadomości wśród mieszkańców gminy na temat przemocy, zminimalizowanie zjawiska przemocy w rodzinie, łączenie działań lokalnych sektora publicznego i organizacji pozarządowych, zwiększenie dostępności poradnictwa dla osób doświadczonych przemocą, kształtowanie u dzieci i młodzieży postaw prospołecznych

Zagrożenia: brak mieszkań socjalnych, niewystarczające środki finansowe na realizację zadań gminy, pogłębiające się bezrobocie i ubóstwo, brak zaufania do instytucji publicznych, zakorzenione mity i stereotypy na temat przemocy, brak przygotowania do zamiany u ofiar przemocy.

Cele Programu

Cel główny to zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz wrażliwości mieszkańców wobec przemocy w rodzinie na terenie gminy Wieniawa

Cele szczegółowe to poszerzenie świadomości, wiedzy i wrażliwości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie, zapewnienie wieloaspektowej ochrony i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, podnoszenie oraz doskonalenie poziomu kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- 1) wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) podnoszenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- 4) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- 5) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 6) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Finansowanie Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania.

Wykorzystywane będą środki własne, a także środki pozyskane z zewnątrz np. ministerialne czy też EFS.

Monitorowanie Programu będzie prowadził Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieniawie, na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji.

Ostateczne efekty realizacji Programu zostaną podsumowane w roku 2024 po zakończeniu przewidzianego okresu jego realizacji.

Zadania zapisane w Programie realizowane są przez Urząd Gminy Wieniawa, Centrum Usług Społecznych w Wieniawie, Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wieniawa, Sąd Rejonowy, Prokuraturę, Policję, placówki oświatowe, służby zdrowia, organizacje pozarządowe.

Uzasadnienie

Art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

W myśl zapisów w/w ustawy do zadań własnych Gminy należy:

- 1.opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2.prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3.zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4.tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Realizacja powyższych zadań w Gminie Wieniawa prowadzona będzie w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024, którego głównym celem będzie zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz wrażliwości mieszkańców wobec przemocy w rodzinie na terenie gminy Wieniawa.